

УДК 336. 145. 1:009. 12

Ткаченко С. А.,*кандидат економічних наук, доцент кафедри "Облік і економічний аналіз" Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова*

МЕТОДОЛОГІЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ БЮДЖЕТУВАННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АПК

Викладено найбільш вдалий і об'єктивний варіант методологічно-інформаційного інструментарію бюджетування в інформаційному забезпеченні системи управління інноваційним розвитком переробних підприємств агропромислового комплексу (визначено об'єкти фінансового планування та наведено їх систематичний перелік під час встановлення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції; встановлено можливий перелік початкової інформації про об'єкти бюджетування у процесі визначення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції; наведені джерела початкової інформації бюджетування під час встановлення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції).

Ключові слова: бюджетування, встановлення, конкурентоспроможність, оптимальний, підприємство, продукція, рівень.

Изложен наиболее удачный и объективный вариант методологически-информационного инструментария бюджетирования в информационном обеспечении системы управления инновационным развитием перерабатывающих предприятий агропромышленного комплекса (определены объекты финансового планирования и приведен их систематический перечень во время установки оптимального уровня конкурентоспособности продукции; установлен возможный перечень начальной информации об объектах бюджетирования в процессе определения оптимального уровня конкурентоспособности продукции; приведены источники начальной информации бюджетирования во время установки оптимального уровня конкурентоспособности продукции).

Ключевые слова: бюджетирование, установление, конкурентоспособность, оптимальный, предприятие, продукция, уровень

The most successful and objective variant of methodologically-informative tool of byudzhetrovaniya in the informative providing of control system by innovative development of processing enterprises of agroindustrial complex is expounded (the objects of the financial planning are certain and their systematic

list is resulted during setting of optimum level of competitiveness of products; the possible list of initial information is set about the objects of byudzhetirovaniya in the process of determination of optimum level of competitiveness of products; initial information of byudzhetirovaniya during setting of optimum level of competitiveness of products generators are resulted).

Keywords: *byudzhetirovanie, establishment, competitiveness, optimum, enterprise, products, level*

Постановка проблеми. Сучасні світові інтеграційні процеси поставили перед працівниками планово-економічних відділів непросте завдання, пов'язане із підвищення конкурентоспроможності продукції та позиції самих підприємств на міжнародному ринку. Для визначення ефективності управління інноваційним розвитком підприємств потрібна інформація про конкурентоспроможність. Однак не вся інформація про конкурентоспроможність продукції підприємства може бути сформована в сучасній системі управління інноваційним розвитком переробних підприємств АПК. Низка складових сегментів (внутрішнього і зовнішнього) конкурентоспроможності продукції у цьому зв'язку виступають об'єктами бюджетування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Незважаючи на те, що проблема організації, постановки та ведення системи фінансового планування досить детально висвітлена в наукових роботах авторів [1-11] та інших, до цього часу в Україні ще не визначено в практичному аспекті його проблематику, особливо це стосується його інноваційної спрямованості, орієнтованої на встановлення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції та й самих суб'єктів господарської діяльності за умов поглиблення та трансформації ринкових відносин в економіці України.

Мета і завдання дослідження. Метою публікації виступає формування концептуальних основ методологічно-інформаційного інструментарію системи бюджетування в інформаційному забезпеченні ефективного управління інноваційним розвитком переробних підприємств АПК.

Для досягнення поставленої мети вирішені такі завдання:

- визначено об'єкти бюджетування у встановленні оптимального рівня конкурентоспроможності продукції підприємств;
- наведено можливий перелік початкової інформації бюджетування у разі встановлення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції підприємств;
- встановлено головні джерела надходження початкової інформації бюджетування під час встановлення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції підприємств.

Виклад основного матеріалу. Для встановлення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції підприємств – одного із найважливіших елементів дослідження ринка збуту, інформації, яка формується в сучасній системі управління інноваційним розвитком переробних під-

приємств АПК, виявляється явно недосить. Потрібна інформація про цілу низку складових сегментів (внутрішнього і зовнішнього) конкурентоспроможності продукції за такими об'єктами бюджетування:

1. Про зовнішнє середовище:

– по конкурентам (номенклатура та значення технічних і економічних параметрів якісних характеристик продукції, ціни на продукцію, економічні показники конкурентоспроможності фірм і їх продукції);

– місткість ринків по видам продукції;

– мінімальний рівень якості продукції на ринку тощо.

2. Про внутрішнє середовище:

– номенклатура та значення технічних і економічних параметрів якісних характеристик продукції підприємства;

– ціни на продукцію підприємства;

– витрати на забезпечення конкурентоспроможного рівня якості продукції підприємства;

– економічні показники конкурентоспроможності підприємства і його продукції.

Як початкова інформація бюджетування про зовнішнє і внутрішнє середовище при плануванні оптимального рівня конкурентоспроможності продукції можуть бути використані:

– діючі світові, регіональні, національні і фірмові стандарти, які регламентують відповідні техніко-економічні показники продукції, а також перспективні норми і стандарти, введення яких заплановано або очікується;

– матеріали фірм-споживачів, що містять вимоги, які висуваються до продукції, яка закупається, методом її випробувань, зберігання і інше;

– урядові постанови, законодавство, нормативні акти і технічні регламенти, які діють на ринках країн, в які плануються поставки продукції, і які визначають вимоги до неї;

– результати досліджень кон'юнктури ринків, а також довгострокові тенденції їх розвитку;

– підсумки порівняльних випробувань продукції, яка аналізується і конкуруючих виробів;

– опитування споживачів, результати оцінок продукції, які проводяться споживчими спілками, фірмами-консультантами, університетами і інше, та їх рекомендації;

– результати сертифікації продукції, оцінок її на світових, регіональних, національних виставках, конкурсах, ярмарках;

– відзиви про продукцію з боку споживачів;

– дані про напрямки діяльності фірм-конкурентів, дані про винаходи, патенти, продажі і використання ліцензій;

– дані системи синтетичного й аналітичного бухгалтерського обліку та фінансової звітності;

– дані фірмових довідників, публікацій фірм (річних звітів, каталогів,

проспектів, рекламних видань), матеріали спеціалізованих інформаційних компаній і організацій, довідки банків, а також матеріали періодичної преси.

А головними джерелами початкової інформації бюджетування про зовнішнє і внутрішнє середовище при плануванні оптимального рівня конкурентоспроможності продукції, можуть слугувати:

- публікації міжнародних, регіональних і національних організацій по стандартизації;

- публікації економічних, науково-технічних, зовнішньоторговельних і інших міжурядових, неурядових світових, регіональних, національних і фірмових організацій;

- результати сертифікатних і інших випробувань, які проводяться реєстрами, дослідницькими організаціями, університетами, фірмами;

- проспекти, каталоги, фірмові видання, пропозиції фірм;

- результати спільних випробувань техніки;

- галузева періодична і спеціальна література;

- дані, публікації і звіти органів стандартизації;

- патентна інформація;

- звіти фахівців про відвідання фірм, виставок, ярмарок, демонстраційних показів і інше;

- прогнозні оцінки зміни технічних і економічних параметрів продукції;

- повідомлення про нові зразки продукції, які розроблені за кордоном;

- синтетичний і аналітичний бухгалтерський облік;

- фінансова звітність підприємств тощо.

Узагальнюючи вищесказане, візьмемо на себе відповідальність у висловленні наступної думки. Усвідомлення цих моментів допоможе працівникам планово-економічного відділу:

- безпомилково визначати низку об'єктів фінансового планування під час встановлення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції підприємства;

- мати уяву про початкову інформацію бюджетування, встановлюючи оптимальний рівень конкурентоспроможності продукції підприємства;

- визначити головні джерела надходження початкової інформації фінансового планування у разі встановлення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції підприємства.

Висновки. Як результат, можливо відзначити, що працівники планово-економічних відділів підприємств, використовуючи методологічно-інформаційний інструментарій бюджетування в системі управління інноваційним розвитком переробних підприємств агропромислового комплексу, будуть мати можливість безпомилково отримувати початкову інформацію про зовнішнє і внутрішнє середовище під час встановлення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції.

Серед перспектив подальших розробок з цієї теми особливою актуальністю відрізняється питання пов'язане з визначенням показників

встановлення оптимального рівня конкурентоспроможності продукції підприємств в системі управління інноваційним розвитком переробних підприємств агропромислового комплексу України в умовах поглибленого використання рішень фінансового планування і інше.

Література:

1. Амоша О. Підгрунття інноваційного розвитку / О. Амоша, А. Землянкін, Г. Моїсєєв // Вісник Національної академії наук України. – 2006. – № 10. – С. 3-16.
2. Ковтун С. Бюджетування на сучасному підприємстві, або як ефективно управляти фінансами / С. Ковтун. – Х. : Фактор, 2005. – 340 с.
3. Федосов В. М. Сутність і проблематика бюджетування: українські реалії / В. М. Федосов, Т. С. Бабич // Фінанси України. – 2008. – № 1. – С. 3-23.
4. Хоуп Д. За гранью бюджетирования. Как руководителям вырваться из ловушки ежегодных планов / Д. Хоуп, Р. Фрейзер; [пер. с англ. Р. В. Кашеева]. – Москва: Вершина, 2007. – 272 с.
5. Хруцкий В. Е. Внутрифирменное бюджетирование: настольная книга по постановке финансового планирования / В. Е. Хруцкий, В. В. Гамаюнов; [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Финансы и статистика, 2008. – 464 с.
6. Шмідт М. П. Впровадження і використання бюджетування в управлінні корпораціями машинобудування України / М. П. Шмідт, Я. В. Кудря // Фінанси України. – 2008. – № 4. – С. 76-87.
7. Шнипко О. Політика підвищення конкурентоспроможності: досвід розвинутих країн та Україна / О. Шнипко // Економіст. – 2006. – №8(238). – С. 44-49.
8. Loeb M. Jack Welch Lets Fly On Budgets, Bonuses, and Buddy Boards / Marshall Loeb // Fortune. – 29 May 1995. – P. 73.
9. Дука Б. Бюджетирование: где “спотыкаются” Ваши финансы... [Електронний ресурс] / Б. Дука. – Режим доступу: <http://www.intalev.ua/index.php?id=23426>.
10. Кляшторная О. Бюджетирование: старое понятие в новых формах [Електронний ресурс] / О. Кляшторная. – Режим доступу: <http://www.intalev.ru/index.php?id=809>.
11. Banham R. Revolution in Planning [Електронний ресурс] / R. Banham. – Режим доступу: <http://www.cfo.com/article/1,5309,1237|M|303,00.htm>.